

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Актуальні проблеми новітньої історіографії України <i>вибірковий</i>
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	доктор філософії 032 Історія та археологія
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2024-2025/ парний семестр/ 3-й рік навчання
Викладач	Гудзь Віктор Васильович
Профайл викладача	http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/gudz-viktor-vasilovich/
Контактний тел.	0673266430
E-mail:	gudz_viktor@mstu.edu.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельниць	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5040

КОГО	
Консультації	<p><i>Очні консультації:</i> щочетверга, згідно графіку роботи кафедри історії та археології.</p> <p><i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.</p>

1. АНОТАЦІЯ

Навчальний курс «Актуальні проблеми новітньої історіографії України» є важливою складовою системи підготовки здобувачів є інструментарієм вивчення цієї нормативної дисципліни, невід’ємним складником системи підготовки фахівців історії та археології за освітньо-кваліфікаційним рівнем «доктор філософії» і є необхідною складовою вивчення таких нормативних дисциплін: «Історіографії історії України», «Новітня історія України», «Актуальні проблеми новітньої історії України», «Українська історіософія», «Історія та культура України». Програма дисципліни спрямована на формування системного мислення, поглиблення знань, умінь і навичок з новітньої історіографії історії України.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання навчальної дисципліни - підготовки висококваліфікованих фахівців на третьому рівні вищої освіти є засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок аспірантів з дисципліни; опанування і застосування загальних засад методології наукової та професійної педагогічної діяльності за спеціальністю « Історія та археологія»; формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв’язування стандартних і нестандартних комплексних завдань у професійній науково-педагогічній діяльності; формування фахових інтересів до впровадження інноваційних технологій, що забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці; виховання моральних, патріотичних особистостей, спроможних до ефективної праці, спрямованої на розвиток як регіону, так й України.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: засвоєння необхідних для майбутнього спеціаліста обсягу й рівня знань про сучасні теорії і напрями вітчизняної історіографії та концептуальне наповнення праць з історії України; вироблення навичок дослідження аспірантами основних праць провідних дослідників історії України; на основі детального вивчення інтелектуального змісту і духовної культури історичних робіт сприяти вихованню почуттів патріотизму і прагнення зберегти історіографічну спадщину.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі гуманітарних наук під час професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

1. Інструментальні компетентності:

- Здатність до аналізу і синтезу.
- Засвоєння основ базових знань з професії.
- Усне і письмове спілкування рідною мовою.
- Навички управління інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел).
- Розв'язання проблем.

2. Міжособистісні компетентності:

- Здатність до критики та самокритики.
- Міжособистісні навички та вміння.
- Позитивне ставлення до несхожості та інших культур.
- Етичні зобов'язання.

3. Системні компетентності:

- Здатність застосовувати знання на практиці.
- Засвоєння дослідницьких навичок і умінь.
- Здатність до навчання.
- Здатність породжувати нові ідеї (креативність).
-

Фахові компетентності:

Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості;

Спроможність діагностувати й оцінювати рівень розвитку, досягнення та освітні потреби особистості з напряду підготовки «Історія»;

Спроможність створення рівноправного і справедливого клімату, що сприяє навчанню для всіх студентів, незалежно від їх соціокультурно-економічного контексту

- Володіння базовими загальними знаннями, а саме: знання історичних подій та явищ, що відносяться до всіх основних хронологічних періодів світової та вітчизняної історії;
- Набуття критичного розуміння зв'язку причинно-наслідкових зв'язків між сьогоденням і процесами в минулому;
- Володіння спеціальними знаннями та вміння користуватися інструментами інших гуманітарних наук (таких, наприклад, українська література, політологія, соціологія, філософія, логіка, культурологія);
- Здатність знаходити та використовувати інформацію з різних видів джерел згідно із завданням, формуючи цю інформацію критично в обґрунтовану розповідь;

1. Програмні результати навчання

- Здатність використовувати основи теорії і методології освіти у професійній діяльності.
- Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості.
- Спроможність діагностувати й оцінювати рівень розвитку, досягнення та освітні потреби особистості з наряду підготовки «Історія».
- Здатність до саморозвитку на основі рефлексії результатів своєї професійної діяльності.
- Здатність до організації спільної діяльності і міжособистісної взаємодії суб'єктів освітнього процесу.
- Здатність спілкуватися рідною мовою з використанням термінології і методів, прийнятих в історіографії, читати історіографічні тексти або оригінальні документи на рідній мові; зводити, розшифровувати і каталогізувати дані належним чином.
- Здатність підготувати та подати в усній і письмовій формі наукове дослідження середнього обсягу, яке демонструє навички знаходити бібліографічну інформацію та первинні джерела і використовувати їх для вирішення деякої історіографічної проблеми
- Знання і застосування інструментів пошуку інформації, таких як бібліографічні системи, архівні описи, електронні посилання.
- Здатність працювати результативно в команді з людьми інших країн, беручи до уваги різні фонові знання та розуміння своїх колег до визначених завдань.
- Здатність організувати складну історичну інформацію в логічно послідовній формі.
- Здатність подати результати дослідження у формі звіту відповідно до основних канонів дисципліни.
- Здатність коректно коментувати, анотувати та редагувати тексти і документи відповідно до основних канонів дисципліни.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

- Здатність детально розробляти та презентувати обґрунтований план дослідження, щодо вирішення дослідницько-іноваційного завдання та методологічно репрезентувати його у формі дисертаційного проекту;
- Здатність відрізняти суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих, вміти надавати перевагу останнім;
- Здатність визначати відповідні завдання та окреслювати їх таким чином, щоб розвивати й трансформувати наукові знання та розуміння;
- Здатність визначати, мати доступ, аналізувати та поєднувати інформацію з різних джерел, документів і текстів для вирішення відповідних історичних завдань;
- Розвиненість абстрактного мислення;
- Вміння використовувати поглиблені знання з історіографії для формування методологічного підґрунтя дослідження.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	12	12	88

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольно-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1.						
<i>Актуальні проблеми історії України першої половини ХХ ст. в сучасній науковій літературі</i>						
1	Тема 1. <i>Історичний шанс української революції 1917-1921 рр. в сучасній науковій літературі</i>	Лекція (2 год.)	1-8		5\5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
2	Тема 2. <i>Голодомор 1932-1933 рр. у вітчизняній і світовій історіографії ХХІ ст.</i>	Лекція (2 год.)	1-8		5\5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
3	Тема 3. <i>Історія ОУН і УПА у новітній науковій рефлексії</i>	Лекція (2 год.)	1-8		5\5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
БЛОК 2.						

Сучасна вітчизняна історіографія актуальних проблем новітньої історії України і світу

4	Тема 4. <i>Чорнобильська катастрофа та екологічні проблеми України в новітній літературі</i>	Лекція (2 год.)	1-8		5\5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
5	Тема 5. <i>Наукові версії причин і наслідків «Помаранчевої революції» та «Революції гідності»</i>	Лекція (2 год.)	1-8		5\5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	<i>Російсько-українська війна у вітчизняній та світовій історіографії</i>					впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7. 2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Історичний шанс української революції 1917-1921 рр. в сучасній науковій літературі	1.Учасники революції про події і альтернативи 1917 – 1921 рр. 2.Радянська історіографія Великої Жовтневої соціалістичної революції на Україні. І. Мінц. І. Курас. В. Солдатенко. 3.Сучасна українська історіографія української революції та визвольних змагань 1917-1921 рр.

	4.Світова історична наука про революційні події в Україні 1917-1921 рр.
Тема 2. Голодомор 1932-1933 рр. у світовій історіографії XXI ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1.Радянська історіографія «продовольчих труднощів». 2.Історіографія Голодомору української еміграції. 3.Особливості російської історіографії голоду в УСРР початку 30-х років. 4.Тоталітарна і ревізіоністська концепції Великого голоду 1932-33 рр. у західній радянологів. 5.Сучасна українська історіографія Голодомору.
Тема 3. Історія ОУН і УПА у новітній науковій рефлексії	<ol style="list-style-type: none"> 1.Радянська та російська історіографія діяльності ОУН та УПА. 2.Польська наукова реакція на боротьбу ОУН та УПА. 3.Оцінки зарубіжних дослідників українського антинацистського та антикомуністичного опору. 4.Сучасна українська історіографія визвольної боротьби ОУН та Української повстанської армії.
Тема 4. Чорнобильська катастрофа та екологічні проблеми України в науковій літературі	<ol style="list-style-type: none"> 1.Чорнобильська катастрофа: оцінка причин і наслідків. 2.Екологічні проблеми українських індустріальних міст в науковій літературі. 3.Проблеми природокористування: земля України. 3.Становище водних ресурсів в оцінках експертів. 5.Питання збереження флори і фауни України в науковій літературі.
Тема 5. Наукові версії причин і наслідків «Помаранчевої революції» та «Революції гідності»	<ol style="list-style-type: none"> 1.Світова історіографія українського протестного руху. 2.Російські оцінки народних революцій в Україні. 3.Сучасна вітчизняна історіографія революційних збурень народу 1991-2005 рр. 4. Революція Гідності в українській історіографії
Тема 6. Російсько-українська війна у вітчизняній та світовій історіографії	<ol style="list-style-type: none"> 1. Російсько-українська війна 2014/21 рр. в сучасній світовій історіографії

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Російсько-українська війна 2014-18 рр. в сучасній світовій історіографії 2.Зарубіжна історіографія російської «гібридної» та екзистенційної війни в Україні. 3.Українські наукові оцінки анексії Криму та війни на Донбасі 4. Вітчизняна історіографія російської агресії та бойових дій 5 Українські дослідження російського окупаційного режиму та руху опору рашистам
--	---

Схема курсу (СЕМІНАРСЬКІ заняття)

Тема семінарського заняття	Зміст практичного заняття
Тема 1. Історія української революції 1917-1921 рр. в науковій літературі	<ol style="list-style-type: none"> 1.Учасники революції про події і альтернативи 1917 – 1921 рр. 2.Радянська історіографія Великої Жовтневої соціалістичної революції на Україні. І. Мінц. І. Курас. В. Солдатенко. 3.Сучасна українська історіографія української революції та визвольних змагань 1917-1921 рр. 4.Світова історична наука про революційні події в Україні 1917-1921 рр.
Тема 2. Голодомор 1932-1933 рр. у вітчизняній та зарубіжній історіографії	<ol style="list-style-type: none"> 1.Радянська історіографія «продовольчих труднощів». 2.Історіографія Голодомору української еміграції. 3.Особливості російської історіографії голоду в УСРР початку 30-х років. 4.Тоталітарна і ревізійністська концепції Великого голоду 1932-33 рр. у західній радянологів. 5.Сучасна українська історіографія Голодомору.

<p>Тема 3. Історія ОУН і УПА у науковій рефлексії українських гуманітаріїв</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Радянська та російська історіографія діяльності ОУН та УПА. 2. Оцінки зарубіжних дослідників українського антинацистського та антикомуністичного опору. 3. Сучасна українська історіографія визвольної боротьби ОУН 4.Сучасна українська історіографія визвольної боротьби Української повстанської армії.
<p>Тема 4. Чорнобильська катастрофа та екологічні проблеми України в науковій літературі</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Чорнобильська катастрофа: оцінка причин і наслідків. 2.Екологічні проблеми українських індустріальних міст в науковій літературі. 3.Проблеми природокористування: земля України. 3.Становище водних ресурсів в оцінках експертів. 5.Питання збереження флори і фауни України в науковій літературі.
<p>Тема 5. Наукові інтерпретації «Помаранчевої революції» та «Революції гідності».</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Західна історіографія українського протестного руху. 2.Сучасна вітчизняна історіографія революційних виступів народу 3. Соціальна мобілізація українців в оцінках експертів 4. Національне і громадянське підґрунтя масових протестів в українських наративах
<p>Тема 6. Російсько-українська війна в сучасній вітчизняній і світовій історіографії</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Зарубіжна історіографія російської «гібридної війни в Україні». 2.Російська інформаційна війна та історична політика в світовій історіографії. 3.Вітчизняна історіографія «гібридної війни 2014/22 рр. 4. Українські наративи рашистської агресії та окупаційного режиму

7.3 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Історичний шанс української революції 1917-1921 рр. в науковій літературі	1.Учасники революції про події і альтернативи 1917 – 1921 рр. 3.Сучасна українська історіографія української революції та визвольних змагань 1917-1921 рр.
Голодомор 1932-1933 рр. у вітчизняній історіографії	1. Тоталітарна і ревізійністська концепції Великого голоду 1932-33 рр. у західній радянологів. 2.Сучасна українська історіографія Голодомору.
Історія антинацистського і анти більшовицького руху опору 1941-1945 рр. у науковій рефлексії.	1. Сучасна українська історіографія визвольної боротьби ОУН 2.Сучасна українська історіографія визвольної боротьби Української повстанської армії.
Чорнобильська катастрофа та екологічні проблеми України в науковій літературі	1.Чорнобильська катастрофа: оцінка причин і наслідків. 2.Екологічні проблеми українських індустріальних міст в науковій літературі.
Історіографія «Помаранчевої революції» та «Революції гідності».	1. Соціальна мобілізація українців в оцінках експертів 2. Національне і громадянське підґрунтя масових протестів в українських наративах
Російсько-українська війна в історіографії	1.Вітчизняна історіографія «гібридної ввійни 2014/22 рр. 2. Українські наративи рашистської агресії та окупаційного режиму

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних</p>

	<p>питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.</p> <p>Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</p>

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. - К., 2000.
2. Винницький Михайло. Український Майдан, російська війна. Львів: Вид. Старого лева, 2021.
3. Гунчак Т.Г. Ключові проблеми історіографії у Другій світовій війні. — Українська видавнича спілка ім. Ю. Липи. — Київ, 2011
4. Гудзь Віктор. Світова історіографія Голодомору 1932-1933 років в Україні. Мелітополь: ФОП Т. Однорог, 2019. 1253 с.
5. Історіографічна класика. Антологія української історичної думки XIX—XX ст. / Відп. ред. і авт. вступ. слова В. Смолій; авт. супровідних статей, укладач приміток, коментарів, покажчиків і бібліографії О. Ясь. — Київ: НАН України. Ін-т історії України, 2020. — 600 с. <https://www.academia.edu/44156847> <https://www.academia.edu/44156847>
6. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій.— К.: Генеза, 2004. — 496 с.
Касьянов Г.В., Толочко О.П. Національні історії та сучасна історіографія: виклики й небезпеки при написанні нової історії України // Український історичний журнал. - 2012. - №6. — С.4-24.
7. Патриляк І.К. “Встань і борись! Слухай і вір...”: українське націоналістичне підпілля та повстанський рух (1939-1960 рр.) - Львів, 2012.
8. Потульницький В.А. Українська та світова історична наука // Український історичний журнал. — 2000. — №1, 2, 3, 4.
9. Пронь С. В. Матеріали з української історіографії. — Миколаїв, 2006.
10. Українська історіографія на зламі XX і XXI ст.: здобутки і проблеми / за ред. Л. Зашкільняка. — Л.: Вид-во Львів. нац. ун-ту, 2004. — 406 с.

Допоміжна

Байден назвав дії Росії в Україні геноцидом. Він повторив це кілька разів. BBC News Україна. 13 квітня 2022. Архів оригіналу за 17 квітня 2022.

Бейкер Марк. Погляд одного історика на розвиток сучасної історіографії Української революції 1917-1920 рр. // Україна Модерна. Ч. 9. — Київ—Львів, 2005: <http://www.franko.lviv.ua/Subdivisions/um/um9/Zmist.htm>

Василенко В. А. Російсько-українська війна 2014 року: причини, перебіг та політико-правові оцінки [Архівовано 29 листопада 2014 у Wayback Machine.] // Український. Тиждень, 2014. — № 42. — С. 28-42.

Зашкільняк Леонід. Виклики сучасної історіографії: світовий та український контексти // Україна модерна. Ч. 9. – Київ–Львів, 2005. – 384 с.: <http://www.franko.lviv.ua/Subdivisions/um/um9/Zmist.htm>.

Калакура Я. Цивілізаційні орієнтири новітньої української історіографії // Історіографічні дослідження в Україні. – К., 2014. – Вип. 24.

Коцур В.П., Коцур А.П. Історіографія історії України: Курс лекцій. – Чернівці, 1999. – 520 с.

Кухта Б.Л. З історії української політичної думки. - К.: Генеза, 1994.

Реєнт, О. Сучасна історична наука в Україні: шляхи поступу // Український історичний журнал. – 1999. – № 3. – С. 3–22; № 4. – С. 3–27.

Сербин Р. «Велика вітчизняна війна»: советський міт в українських шатах // Сучасність. – 2001. – № 6. – С. 3–33.

Таран Л. В. Провідні тенденції світової історіографії у ХХ ст. та проблеми кризи сучасної української історичної науки // Український історичний журнал. – 1998. – № 5; 1999. – № 1. – С. 86–97.

Яковенко Н. Нариси кризової історіографії // Критика. – Київ. – 2006. – Число 1-2.

13. Інформаційні ресурси

Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/eb>

Бобіна О.В. Історіографія історії України. - Миколаїв: УДМУ, 2002. - 24 с.// <http://www.twirpx.com/file/41091/...>

Грицак Ярослав. Українська історіографія. 1991-2001: десятиліття змін // Україна Модерна. – 2005: <http://www.franko.lviv.ua/Subdivisions/um/um9/Zmist.htm>

Киридон Алла. Євромайдан як складова Революції Гідності
<https://web.archive.org/web/20151124232839/http://uaforeignaffairs.com/ua/zs/anglomovna-versija/view/article/jevromaidan-jak-skladova-revoljuciji-gidnosti/>

Кормич Л.І. Історіографія // Історія України // http://pidruchniki.ws/13761025/istoriya/istoriografiya_istoriya_ukrayini

Національна доповідь `20 років чорнобильської катастрофи: погляд в майбутнє`

https://web.archive.org/web/20080228151904/http://mns.gov.ua/chaes/show_chaes_news.php?news_id=714